

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Evidenční číslo materiálu: 350

Autor: Jana Škrobánková

Datum: 15. 2. 2012

Ročník: 9.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Přírodopis

Tematický okruh: Neživá příroda - Petrologie

Téma: Horniny usazené, vyvřelé a přeměněné

Druh učebního materiálu: Pracovní list

Anotace: Cílem hodiny je ověřit si znalosti z petrologie, ujasnit si vlastnosti hornin vyvřelých, usazených a přeměněných.

Zdroj: http://cestovani.idnes.cz/foto.aspx?foto1=TOM3714ad_varhany1.JPG

obr. 1

<http://adrspach-skaly.sweb.cz/krajina/skaly/starosta1.jpg>

obr. 2

Horniny

1) Zařaď horniny do daných skupin: (vyvřelé, usazené a přeměněné)

Čedič _____
Štěrk _____
Travertin _____
Fylit _____
Ropa _____
Andezit _____

2) Žula a gabro patří mezi horniny _____

3) Žhavá tavenina nerostů obsahující vodu i některé plyny se nazývá _____

4) Charakteristickým tělesem usazených hornin je deskovitá _____

5) Vrstevní sled je:

- a) mocnost vrstvy
- b) pořadí vrstev nad sebou
- c) sledování vrstvy

6) Z daných hornin vypiš přeměněné horniny:

rula, štěrk, travertin, fylit, mramor, andezit, svor, vápenec, gabro

7) Jak dělíme usazené horniny? _____, _____ a _____

8) Vysvětli pojem metamorfóza _____

9) Vypiš úlomkovité usazené horniny:

nezpevněné

zpevněné

_____
_____
_____
_____

_____
_____
_____
_____

10) Jaké druhy uhlí znáš?

_____
_____
_____
_____

11) Popiš vznik hlubinných vyvřelých hornin: _____

_____

12) Jak se jmenuje tato známá skála v severních Čechách? Z jaké horniny je tvořena? Jak nazýváme způsob rozpadu pro tuto horninu typický?

obr. 1

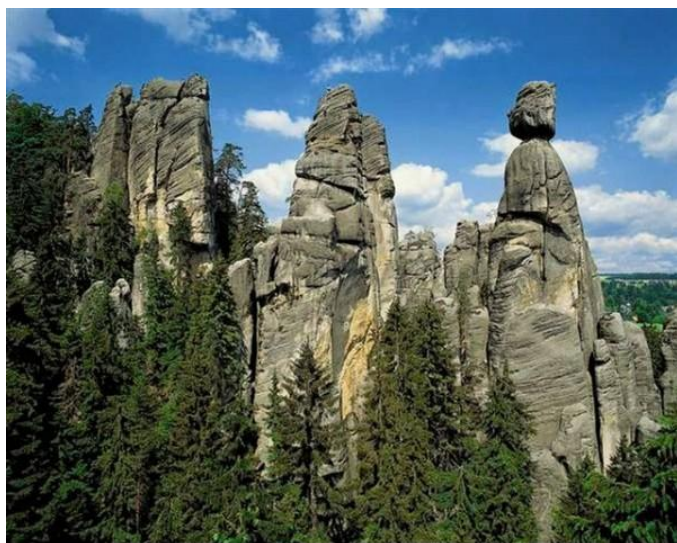

---

13) Která hornina tvoří skalní města severních a severovýchodních Čech?

---

obr. 2

14) Jak se nazývá zpevněná usazená hornina, složená hlavně z valounů jiných hornin?

---

15) Z uvedených hornin vyber ty, které patří mezi horniny přeměněné:

a) Gabro
d) Svor
g) Fylit
i) Rula

b) Čedič
e) Travertin
h) Mramor
j) Znělec

c) Opuka
f) Lignit
ch) Vápenec
k) Andezit

Řešení:

- 1)
  - čedič - vyvřelá, výlevná
  - štěrk - usazená, nezpevněná
  - travertin - usazená, chemogenní
  - fylit - přeměněná
  - ropa - usazená, organogenní
  - andezit - vyvřelá, výlevná
- 2) vyvřelé, hlubinné
- 3) magma
- 4) vrstva
- 5) b
- 6) rula, fylit, mramor, svor,
- 7) úlomkovité zpevněné a nezpevněné, organogenní a chemogenní
- 8) přeměna
- 9)

nezpevněné:	zpevněné:
štěrk	slepenec
písek	pískovec
jíly	jílovec
úlomky vápence	vápenec
- 10)
  - černé uhlí
  - hnědé uhlí
  - lignit
  - antracit
- 11) pomalé tuhnutí magmatu pod povrchem země
- 12) Panská skála u Kamenického Šenova
  - čedič
  - sloupcovitá odlučnost
- 13) pískovec
- 14) slepenec
- 15) svor, fylit, mramor, rula.

